

فرایند مدیریت توسعه

Management & Development Process

چکیده

از دیرباز تاکنون، توسعه سرمایه، افزایش رشد اقتصادی، توسعه میزان ارتباطات و مبادلات اقتصادی بین منطقه‌ای و در یک تعریف عام، تولید ثروت برای کشورها، از اهمیت فراوانی برخوردار بوده است. در اواخر دهه ۸۰ میلادی، شرکت‌های کره جنوبی به سرمایه‌گذاری در صنایع و شرکت‌های خارج از کشور خود^۱ پرداختند. در ابتدا، دولت کره جنوبی، برخی محدودیت‌ها و موانع را در این فعالیت ایجاد کرد. از عمده دلایل دولت کره برای برخورد با رویکرد سرمایه‌گذاری، می‌توان به نداشتن نظام مدیریت اقتصادی مناسب و تصور ایجاد آثار منفی این رویکرد در سطح صنایع، نظام آموزشی و وضعیت اشتغال کشور اشاره نمود. با توجه به رشد فزاینده سرمایه‌گذاران داخلی نسبت به سرمایه‌گذاران خارج از کشور، دولت کره با توسعه تفکر جامع در نگرش و دیدگاه مدیریتی و نظام‌مند، به برنامه‌ریزی گسترده و سازماندهی نظام سرمایه‌گذاری در کشور پرداخت. با این اقدام دولت، سرمایه‌گذاری در شرکت‌ها و صنایع کشورهای خارجی، به رویکردی مثبت توأم با حمایت ملی مبدل گردید و با توسعه برنامه و ایجاد نیاز به سرمایه‌گذاری در صنایع داخلی، عملکرد سرمایه‌گذاری در خارج از کره، به جذب سرمایه خارجی به داخل این کشور^۲ تبدیل گردید. در مقاله حاضر، سرمایه‌گذاری خارجی در هر دو جنبه آن، که سرمایه‌گذاری از داخل به خارج و سرمایه‌گذاری از خارج به داخل است، با تأثیر آن در فرایندها/ حوزه‌های سرمایه‌گذاری، استخدام و اشتغال، تجارت، مزیت رقابتی و انتقال فناوری در کره جنوبی مورد بررسی قرار گرفته و با تحلیل نتایج پژوهش، پیشنهادهایی برای بکارگیری نگرش جامع مدیریتی در جنبه سرمایه‌گذاری بیان شده است.

کلیدواژه‌ها: سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی، انتقال فناوری، مزیت رقابتی، کره جنوبی

1. Outward FDI
2. Inward FDI

الگویی برای مدیریت سرمایه‌گذاری خارجی با پژوهش موردی در نظام سرمایه‌گذاری خارجی کشور کره جنوبی

حسین اثباتی

الگویی برای مدیریت سرمایه‌گذاری خارجی با پژوهش موردی در نظام سرمایه‌گذاری خارجی کشوره کره جنوبی

حسین اثباتی^۱

مقدمه

پس از جنگ جهانی دوم، هنگامی که حکومت کمونیستی در بخش شمالی کره ایجاد شد، در نیمه جنوبی این شبه جزیره، حکومت جمهوری به وجود آمد. در جنگ کره، سال‌های ۱۹۵۰ تا ۱۹۵۳، آمریکا و سازمان ملل از کره جنوبی در مقابل کره شمالی که مورد حمایت چین بود، پشتیبانی کردند. این کار سبب شد تا در سال ۱۹۵۳، صلح موقتی ایجاد شود و شبه جزیره کره، به دو بخش شمالی و جنوبی تقسیم گردید.

کشور کره جنوبی در شرق آسیا، نیمه جنوبی شبه جزیره کره و بین دریای ژاپن و دریای زرد قرار دارد. مساحت آن، ۹۸۴۸۰ کیلومتر مربع است. مرز خشکی کره جنوبی، ۲۳۸ کیلومتر است که کل آن با کشور کره شمالی است و ۲۴۱۳ کیلومتر نیز مرز آبی دارد. وضعیت آب‌وهوایی کره جنوبی، معتدل با باران شدید در تابستان و زمستان است. منابع طبیعی کره جنوبی نیز زغال سنگ، تنگستن، گرافیت، مولیبدن، سرب، و ظرفیت محرکه مولد برق است.

جمعیت کره جنوبی تا ژولی سال ۲۰۰۱ میلادی، ۴۷/۹۰۴/۳۷۰ نفر بود، که پراکندگی آن بین سنین صفر تا ۱۴ سال، ۲۱/۵۹٪ (۵/۴۷۵/۴۵۳) نفر مرد و ۴/۸۶۴/۹۱۸

۱. کارشناس ارشد مدیریت تکنولوژی
h_esbati@yahoo.com

نفر زن)، سنین ۶۴-۱۵ سال، ۷۱/۱۴٪ (۱۷/۲۹۱/۲۰۲ نفر مرد و ۱۶/۷۸۹/۳۸۰ نفر زن) و سنین بیشتر از ۶۵ سال، ۷/۲۷٪ (۱/۳۵۲/۳۱۲ نفر مرد و ۲/۱۳۱/۱۰۵ نفر زن) بوده است. رشد جمعیت در کره جنوبی تا سال ۲۰۰۱، ۰/۸۹٪ بوده است.

حکومت کره جنوبی، جمهوری و پایتخت آن سئول است. کره جنوبی، نه ایالت و هفت شهر بزرگ دارد و در ۱۵ آگوست سال ۱۹۴۵، مستقل از ژاپن گردید و روز مذکور، به عنوان روز آزادی و روز ملی، تعطیل در نظر گرفته شده است. نظام قوانین کره جنوبی، ترکیبی از نظام‌های قانون اروپا، قانون آمریکا، انگلیس و عقاید کلاسیک چین است و رأی‌گیری نیز به صورت همگانی است و افراد بیشتر از ۲۰ سال، حق رأی دارند.

میزان تولید ناخالص داخلی کره جنوبی، ۷۶۴/۶ میلیون دلار در سال ۲۰۰۱ بوده است. میزان رشد واقعی تولید ناخالص داخلی در همان سال، ۹٪ اعلام گردیده است و سرانه هر فرد از GDP، ۱۶۱۰۰ دلار در این سال است. سهم بخش‌های مختلف در GDP، به ترتیب برابر است با: کشاورزی ۵/۶٪، صنعت ۴۱/۴٪ و خدمات ۵۳٪. تعداد نیروی کار در کشور مذکور، ۲۲ میلیون نفر است که ۶۸٪ آن در بخش‌های خدماتی، ۲۰٪ در بخش‌های صنعتی و ۱۲٪ نیز در بخش‌های کشاورزی فعالیت می‌کنند.

صنایع کره جنوبی، عبارت است از: الکترونیک، ساخت اتومبیل، شیمی، کشتی‌سازی، فولاد، پارچه‌بافی، پوشاک، کفش و صنایع غذایی. تولیدات کشاورزی آن نیز برنج، جو، سبزیجات، میوه، پرورش گاو و خوک و مرغ، شیر، تخم‌مرغ و ماهی است. از کالاهای صادراتی کره جنوبی، تولیدات الکترونیک، تجهیزات و ماشین‌آلات، موتور محرکه، فولاد، کشتی، پارچه، پوشاک، کفش و ماهی است. کالاهای وارداتی کره نیز ماشین‌آلات، تجهیزات الکترونیکی، نفت، فولاد، تجهیزات حمل‌ونقل، پارچه، شیمی آلی و حبوبات است.

بررسی وضعیت سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی^۱ در کره جنوبی

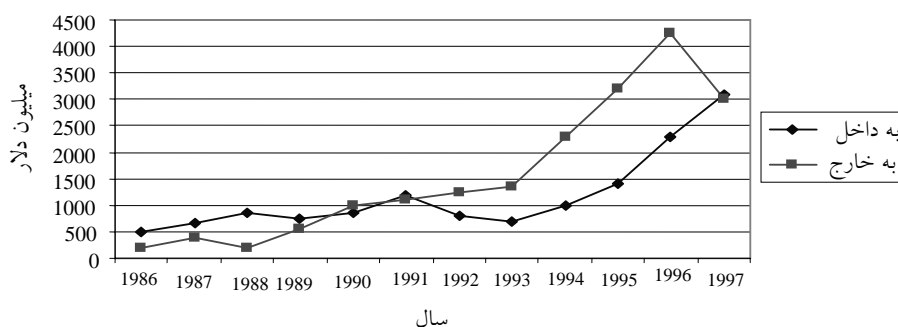
از اواخر دهه ۱۹۸۰، کره به سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در خارج از کشور پرداخت. سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی بر افزایش دستمزدها، افزایش تعداد اتحادیه‌های کارگری، رشد تجارت و دستیابی به فناوری تأثیر گذاشت. با وجود رشد سریع اقتصاد کره در اواخر دهه ۱۹۸۰، جذب سرمایه‌گذاری خارجی برای این کشور

1. Foreign Direct Investment (FDI)

زیاد نبود (نمودار ۱). پیش از این دوره، دولت برای تشویق تولیدات داخلی، مقررات بسیار محدودکننده‌ای بر جریان سرمایه‌گذاری وضع کرده بود (کیم و وانگ^۱، ۱۹۹۶). در اواخر دهه ۱۹۸۰، دولت کره به توسعه درآمد مالی و افزایش فعالیت‌های اقتصادی پرداخت، البته این عمل سبب افزایش میزان دستمزدها و افزایش مشاغل کاری گردید (لینداور^۲، ۱۹۹۷؛ تچا^۳، ۱۹۹۸). به گونه‌ای که بر اساس آمار، در سال‌های ۱۹۸۷ تا ۱۹۸۹، افزایش میزان دستمزد، معادل ۳۵/۵٪ بود و در مقابل، میزان سود در همان دوره ۱۶/۴٪ کاهش یافت. تصمیم‌های دولت کره در حوزه‌های مذکور، باعث شد تا به تدریج کاهش بسیاری در رشد بخش‌های کاربر، مانند پارچه بافی، لباس، چرم و پوستین، کاغذ و چوب ایجاد شود.

در نمودار (۱) رشد سریع سهم سرمایه‌گذاری خارجی (FDI) کره در خارج از کشور مشاهده می‌شود که از ۰/۱۱ میلیارد دلار در سال ۱۹۸۶، به ۴/۲ میلیارد دلار در سال ۱۹۹۶ رسیده است.

نمودار (۱): روند سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی کره جنوبی (کیم، ۱۹۹۸)

در سال ۱۹۹۲، میزان FDI خارجی این کشور، از میزان FDI جذب شده فراتر رفت و کره به صادرکننده سرمایه به خارج از کشور خود تبدیل شد، به گونه‌ای که FDI خارجی آن، معادل ۲۷/۴٪ در بین سال‌های ۱۹۹۱ تا ۱۹۹۶ رشد یافت.

سهم کشورهای در حال توسعه در FDI خارجی کره

1. Kim & Wang
2. Lindauer
3. Tcha

بیشتر سرمایه‌گذاری خارجی کره در کشورهای آسیایی و آمریکا انجام شده است. با توجه به جدول (۱) مشاهده می‌شود که آسیا بیش از نیمی از FDI کره را جذب کرده

است، به طوری که فقط ۲۵/۸۹٪ از کل سرمایه‌گذاری خارجی کره، جذب چین شده است. چین در سال ۱۹۹۴، در جذب سرمایه‌گذاری خارجی کره از آمریکا پیشی گرفت و میزان جذب سرمایه‌گذاری خارجی در چین، به ۸۲۵ میلیون دلار در سال ۱۹۹۵ رسید.

جدول (۱): توزیع سرمایه‌گذاری کره جنوبی در هر حوزه

سال	آسیا	چین	اندونزی	ژاپن	NAFTA	آمریکا	اروپا	سایر کشورها	کل جهان
۱۹۹۵	۴۱۶	۸۲۵	۲۰۰	۲۱۹	۵۸۶	۵۳۵	۳۷۶	۳۰	۳۱۸۷
	۱۳.۰۵%	۲۵.۸۹%	۶.۲۸%	۶.۸۷%	۱۸.۳۹%	۱۶.۷۹%	۱۱.۸۰%	۰.۹۴%	۱۰۰%
۱۹۹۴	۱۶۵	۶۴۲	۶۸	۶۰	۵۷۵	۵۲۴	۲۷۸	-۳	۲۳۰۹
	۷.۱۵%	۲۷.۸۰%	۲.۹۴%	۲.۶۰%	۲۴.۹۰%	۲۲.۶۹%	۱۲.۰۴%	-۰.۱۳%	۱۰۰%
۱۹۹۳	۱۳۸	۲۷۳	۵۹	۵۸	۳۹۵	۳۸۴	۱۵۷	-۱۴۱	۱۳۲۳
	۱۰.۴۳%	۲۰.۶۳%	۴.۴۶%	۴.۳۸%	۲۹.۸۶%	۲۹.۰۲%	۱۱.۸۷%	-۱۰.۶۶%	۱۰۰%
۱۹۹۲	۲۴۸	۱۴۱	۱۶۴	۶۴	۳۹۲	۳۴۷	۱۲۷	-۲۲۸	۱۲۵۵
	۱۹.۷۶%	۱۱.۲۴%	۱۳.۰۷%	۵.۱۰%	۳۱.۲۴%	۲۷.۶۵%	۱۰.۱۲%	-۱۸.۱۷%	۱۰۰%
۱۹۹۱	۳۲۶	۴۲	۱۷۰	۱۵	۴۷۴	۳۹۵	۶۷	-۳۶۴	۱۱۲۵
	۲۸.۹۸%	۳.۷۳%	۱۵.۱۱%	۱.۳۳%	۴۲.۱۳%	۳۵.۱۱%	۵.۹۶%	-۳۲.۳۶%	۱۰۰%
۱۹۹۰	۲۲۹	۱۶	۱۶۴	۱۱	۴۳۸	۳۴۶	۴۷	-۲۸۸	۹۶۳
	۲۳.۷۸%	۱.۶۶%	۱۷.۰۳%	۱.۱۴%	۴۵.۴۸%	۳۵.۹۳%	۴.۸۸%	-۲۹.۹۱%	۱۰۰%
۱۹۸۹	۹۰	۶	۷۵	۱۰	۲۸۳	۱۶۹	۱۵	-۷۸	۵۷۰
	۱۵.۷۹%	۱.۰۵%	۱۳.۱۶%	۱.۷۵%	۴۹.۶۵%	۲۹.۶۵%	۲.۶۳%	-۱۳.۶۸%	۱۰۰%
۱۹۸۸	۳۲	۰	۲۰	۷	۹۹	۹۶	۱۹	-۵۰	۲۲۳
	۱۴.۳۵%	۰.۰%	۸.۹۷%	۳.۱۴%	۴۴.۳۹%	۴۳.۰۵%	۸.۵۲%	-۲۲.۴۲%	۱۰۰%
۱۹۸۷	۱۲۸	۰	۱۲۶	۱	۱۸۹	۱۶۵	۶	-۲۰۴	۴۱۱
	۳۱.۱۴%	۰.۰%	۳۰.۶۶%	۰.۲۴%	۴۵.۹۹%	۴۰.۱۵%	۱.۴۶%	-۴۹.۶۴%	۱۰۰%
۱۹۸۶	۲	۰	۱	۲	۸۱	۶۰	۳	۳۷	۱۸۶
	۱.۰۸%	۰.۰%	۰.۵۴%	۱.۰۸%	۴۳.۵۵%	۳۲.۲۶%	۱.۶۱%	۱۹.۸۹%	۱۰۰%
۱۹۸۵	۱۶	۰	۶	۰	۳۰	۱۵	۳۹	۱۰	۱۱۶
	۱۳.۷۹%	۰.۰%	۵.۱۷%	۰.۰%	۲۵.۸۶%	۱۲.۹۳%	۳۳.۶۲%	۸.۶۲%	۱۰۰%

منبع: OECD، ۱۹۹۸

دلایل سرمایه‌گذاری خارجی کره در چین عبارت است از: (۱) نزدیکی این کشور به کره، به لحاظ موقعیت جغرافیایی؛ (۲) وجود روابط سیاسی رسمی بین دو کشور پس از خروج نیروهای بریتانیا؛ (۳) فراوانی نیروی کار ارزان قیمت؛ (۴) محیط سرمایه‌گذاری مناسب؛ (۵) وجود بازار بزرگ داخلی.

قبل از سال ۱۹۹۱، دلیل سرمایه‌گذاری خارجی کره در آسیا، فقط وجود فعالیت‌های تولیدی و نیاز به نیروی کار بوده است. میزان سرمایه‌گذاری خارجی کره در اروپا، از ۴/۸۸٪ در سال ۱۹۹۰، به ۱۱/۸٪ در سال ۱۹۹۵ رسید که حدود دو برابر شد. دلیل سرمایه‌گذاری کره در اروپا، وجود سهولت در قوانین تجارت شرکت‌ها است.

آمریکای شمالی نیز بخش مهمی در سرمایه‌گذاری خارجی کره بوده است، هر چند میزان آن روند نزولی را نشان می‌دهد. سهم این ناحیه، از ۴۱/۲٪ سرمایه‌گذاری خارجی در سال ۱۹۹۰، به ۱۷/۹٪ در سال ۱۹۹۵ رسید. عمده‌ترین دلیل سرمایه‌گذاری کره در آمریکای شمالی، دستیابی به فناوری و دسترسی به بازار منطقه بوده است.

تأثیر FDI خارجی بر صنایع داخلی

تغییر دیدگاه مدیریتی در حوزه تجارت خارجی کره جنوبی، سبب شده است تا این کشور با تعیین شاخص‌های مورد نظر خود برای حوزه‌های مهمی مانند سرمایه‌گذاری، استخدام، تجارت و مزیت رقابتی، نظارت و کنترل کامل ایجاد کند و بر همین اساس، بتواند با ایجاد سیاست‌گذاری مناسب و اجرا و توسعه طرح‌های بهبود در هر حوزه، گام‌های مثبتی برای توسعه بردارد. از این رو، در ادامه، با توجه به شاخص‌های تعیین شده برای هر یک از حوزه‌های مذکور، تأثیر FDI بر اقتصاد کره مورد بررسی و ارزیابی قرار می‌گیرد.

• بررسی سرمایه‌گذاری و خروجی

در جدول (۲)، سهم بخش تولیدی در کل تولید ناخالص ملی^۱ کره در سال ۱۹۸۷، ۳۶/۶۷٪ بوده است. این میزان به تدریج با گذشت سال‌ها، در اواسط دهه ۱۹۹۰ به ۳۰٪ کاهش یافت و با کم شدن وزن بخش تولیدی در تولید ناخالص ملی

1. GNP

کره، به نظر می‌رسید که این کشور به سمت غیرصنعتی شدن حرکت می‌کند. همان طور که در جدول (۲) مشاهده می‌شود، سهم واقعی تولید در یک روند نامنظم از ۱۹/۵٪ در سال ۱۹۸۶ به ۷/۴۲٪ در سال ۱۹۹۶ کاهش یافته است.

جدول (۲): شاخص‌های کلیدی اقتصادی کره جنوبی از سال ۱۹۸۶ تا ۱۹۹۶

سال مورد بررسی	سهم بخش تولید در GNP	میزان رشد واقعی GDP	میزان رشد واقعی بخش تولید	میزان رشد دارایی‌های ملموس تولید	میزان رشد FDI از خارج
۱۹۸۶	۳۶.۲۲٪	۱۱.۶۰٪	۱۹.۵۰٪	-	۶۰.۳۴٪
۱۹۸۷	۳۶.۶۷٪	۱۱.۵۰٪	۱۹.۵۰٪	۲۴.۱۸٪	۱۲۰.۹۷٪
۱۹۸۸	۳۴.۸۴٪	۱۱.۳۰٪	۱۳.۸۰٪	۲۲.۴۳٪	-۴۵.۷۴٪
۱۹۸۹	۳۲.۲۵٪	۶.۴۰٪	۴.۲۰٪	۲۵.۳۷٪	۱۵۵.۶۱٪
۱۹۹۰	۲۹.۳۷٪	۹.۵۰٪	۹.۷۰٪	۲۸.۶۴٪	۶۸.۹۵٪
۱۹۹۱	۲۹.۳۷٪	۹.۱۳٪	۹.۰۹٪	۱۵.۹۳٪	۱۶.۸۲٪
۱۹۹۲	۲۹.۳۸٪	۵.۰۷٪	۵.۰۷٪	-۱۹.۱۰٪	۱۱.۵۶٪
۱۹۹۳	۲۹.۱۵٪	۵.۷۵٪	۵.۰۲٪	۹.۷۰٪	۵.۴۲٪
۱۹۹۴	۲۹.۷۰٪	۸.۵۸٪	۱۰.۴۵٪	۱۰.۸۰٪	۷۴.۵۳٪
۱۹۹۵	۳۰.۲۸٪	۸.۹۴٪	۱۰.۸۱٪	۳۶٪	۳۸.۰۳٪
۱۹۹۶	۳۰.۴۲٪	۷.۱۳٪	۷.۴۲٪	۱۳٪	۳۲.۳۸٪

منبع: بانک کره، ۱۹۹۸

این روند، مشابه اقتصادهای توسعه‌یافته‌ای است که قبل از مرحله توسعه اقتصادی، جهت‌گیری خدماتی دارند. برای مثال، زمانی که ژاپن شروع به صنعتی‌شدن می‌کند، به سطح تعادل حدود ۲۹٪ می‌رسد. گرچه میزان رشد سرمایه‌گذاری در بخش تولید، به طور غیرعادی در سال ۱۹۹۵ به ۳۶٪ رسید، اما مقدار آن به طور میانگین پس از سال ۱۹۹۰، ۱۲/۵٪ بود که از میانگین سرمایه‌گذاری ژاپن در بخش تولید در همان دوره (که ۳۰٪ بود) کمتر است (چن و یانگ، ۱۹۹۷).

کاهش سرمایه‌گذاری می‌تواند بیانگر وجود مخاطره زیاد در صنایع قدیمی باشد، زیرا این صنایع به سرمایه‌گذاری فراوانی برای ارتقای خود نیاز دارند.

I. Chen & Yang

سرمایه‌گذاری خارجی از اواخر دهه ۸۰ میلادی و همزمان با کاهش تدریجی وزن بخش تولیدی و کاهش سرمایه‌گذاری در اقتصاد داخلی این کشور انجام شد. گرچه روند کاهش نمی‌تواند بیانگر موضوع فوق باشد، ولی با وجود این، بین FDI خارجی کره و رشد بخش تولیدی و سرمایه‌گذاری آن، رابطه منفی وجود دارد.

• بررسی وضعیت اشتغال

ارزیابی میزان تأثیر FDI خارجی کره با میزان اشتغال در سطح یک بنگاه، دشوار است. شاخص‌هایی که برای بررسی این حوزه در نظر گرفته شده است، میزان بیکاری، وضعیت کارکنان تولیدی و وضعیت کارکنان سایر بخش‌ها است. با توجه به آماري که بانک کره بیان کرده است، FDI خارجی در اواخر دهه ۸۰ میلادی، نه تنها سبب افزایش میزان بیکاری نشده است، بلکه میزان بیکاری از ۴٪ در سال ۱۹۸۵ به ۲٪ در سال ۱۹۹۶ رسیده است.

جدول (۳): وضعیت نیروی انسانی کره جنوبی از سال ۱۹۸۶ تا ۱۹۹۶

سال مورد بررسی	میزان بیکاری	نسبت کارکنان بخش تولید به کل کارکنان	میزان رشد کارکنان بخش تولید	نسبت کارکنان سایر بخش‌ها به کل کارکنان	میزان رشد کارکنان سایر بخش‌ها
۱۹۸۶	۳۸٪	۲۴٫۶۸٪	۹٫۱۹٪	۵۰٫۵۰٪	۳٫۳۳٪
۱۹۸۷	۳۱٪	۲۷٫۰۰٪	۱۵٫۴۲٪	۴۹٫۹۷٪	۴٫۳۷٪
۱۹۸۸	۲۵٪	۲۷٫۶۷٪	۵٫۶۸٪	۵۰٫۸۶٪	۴٫۹۸٪
۱۹۸۹	۲۶٪	۲۷٫۸۰٪	۴٫۶۱٪	۵۲٫۱۱٪	۶٫۶۶٪
۱۹۹۰	۲۴٪	۲۷٫۶۰٪	۲٫۲۳٪	۵۴٫۵۱٪	۷٫۷۴٪
۱۹۹۱	۲۳٪	۲۶٫۸۳٪	۰٫۰۶٪	۵۶٫۳۵٪	۶٫۳۸٪
۱۹۹۲	۲۴٪	۲۵٫۴۶٪	-۳٫۳۲٪	۵۸٫۴۳٪	۵٫۶۵٪
۱۹۹۳	۲۸٪	۲۴٫۱۶٪	-۳٫۶۵٪	۶۰٫۸۸٪	۵٫۷۹٪
۱۹۹۴	۲۴٪	۲۳٫۶۷٪	۰٫۹۲٪	۶۲٫۵۲٪	۵٫۸۲٪
۱۹۹۵	۲٪	۲۳٫۴۲٪	۱٫۶۶٪	۶۳٫۹۸٪	۵٫۱۱٪
۱۹۹۶	۲٪	۲۲٫۵۲٪	-۲٫۰۱٪	۶۵٫۷۷٪	۴٫۷۶٪

منبع: بانک کره، ۱۹۹۸

علاوه بر این، در اواسط دهه ۱۹۸۰، میزان اشتغال در بخش تولید کاهش و در بخش خدمات، افزایش یافته است. این موضوع نشان می‌دهد که این کشور به سمت غیرصنعتی شدن متمایل شده و عوامل کار به طور فزاینده‌ای جهت‌گیری خدماتی یافته است.

• بررسی تجارت

دو شاخص مهم در بررسی وضعیت تجارت کره، میزان صادرات و میزان واردات آن است. آمریکا و ژاپن بزرگ‌ترین شرکای تجاری کره بوده‌اند، به گونه‌ای که در سال ۱۹۹۶، میزان مبادلات آنها با کره، یک سوم تجارت کره را شامل می‌شد (آمسدن، ۱۹۸۹). بر اساس گزارش انجمن تجارت خارجی کره، رشد تجارت بین کره و چین سبب شد تا به تدریج، سهم تجاری آمریکا و ژاپن کاهش یابد. در سال ۱۹۹۷، چین ۱۰٪ از فعالیت‌های تجاری کره را به خود اختصاص داده بود که جهش چشمگیری است، در حالی که این سهم در سال ۱۹۸۶، کمتر از ۱٪ بوده است. رشد تجارت کره با کشورهای آسیایی، بیشتر در اواخر این دهه و همزمان با انجام سرمایه‌گذاری خارجی کره در کشورهای منطقه انجام شده است. سهم کشورهای تایلند، مالزی، اندونزی، فیلیپین و چین که یک درصد از کل تجارت کره را در شامل می‌شد، از اواسط دهه ۱۹۸۰ افزایش یافت.

I. Amsden

جدول (۴): سهم چین و کشورهای آسیای جنوب شرقی در تجارت جهانی کره

سال	تایلند		مالزی		اندونزی		فیلیپین		چین و هنگ‌کنگ	
	صادرات	واردات	صادرات	واردات	صادرات	واردات	صادرات	واردات	صادرات	واردات
۱۹۸۶	٪۰.۵۵	٪۰.۸۸	٪۰.۶۳	٪۲.۸۵	٪۰.۵۲	٪۱.۳۶	٪۰.۵۴	٪۰.۳۹	٪۵.۲۳	٪۳.۲۳
۱۹۸۷	٪۰.۵۸	٪۰.۴۷	٪۰.۶۳	٪۲.۶۵	٪۰.۵۱	٪۲.۰۱	٪۰.۴۷	٪۰.۳۰	٪۵.۱۱	٪۳.۰۸
۱۹۸۸	٪۰.۸۹	٪۰.۵۱	٪۰.۶۸	٪۲.۵۷	٪۰.۶۶	٪۱.۷۵	٪۰.۵۶	٪۰.۳۵	٪۶.۴۸	٪۳.۷۵
۱۹۸۹	٪۱.۲۱	٪۰.۶۸	٪۰.۸۷	٪۲.۴۵	٪۱.۰۷	٪۱.۸۵	٪۰.۷۶	٪۰.۳۳	٪۶.۱۱	٪۳.۷۲
۱۹۹۰	٪۱.۴۹	٪۰.۶۶	٪۱.۰۹	٪۲.۲۷	٪۱.۶۶	٪۲.۲۹	٪۰.۷۷	٪۰.۳۹	٪۶.۷۱	٪۴.۱۳
۱۹۹۱	٪۱.۵۸	٪۰.۶۹	٪۱.۴۴	٪۲.۲۹	٪۱.۸۸	٪۲.۵۲	٪۰.۹۴	٪۰.۴۰	٪۸.۰۳	٪۵.۱۷
۱۹۹۲	٪۲	٪۰.۷۸	٪۱.۴۸	٪۲.۱۵	٪۲.۵۲	٪۲.۸۰	٪۰.۹۷	٪۰.۳۲	٪۱۱.۱۷	٪۵.۵۳
۱۹۹۳	٪۲.۱۴	٪۰.۶۴	٪۱.۷۴	٪۲.۳۲	٪۲.۵۵	٪۳.۰۹	٪۱.۱۴	٪۰.۳۸	٪۱۴.۰۸	٪۵.۸۰
۱۹۹۴	٪۱.۹۱	٪۰.۶۱	٪۱.۷۲	٪۱.۸۳	٪۲.۶۵	٪۲.۸	٪۱.۲۶	٪۰.۴۰	٪۱۴.۸۱	٪۵.۹۸

منبع: انجمن تجارت خارجی کره، ۱۹۸۹-۱۹۹۸

مبادلات کره با کشورهای چین و هنگ‌کنگ، نسبت به سایر کشورهای ذکر شده، بیشترین رشد را داشته است، به طوری که در سال ۱۹۹۴، این دو کشور حدود ۲۰٪ از کل تجارت کره را به خود اختصاص داده‌اند.

• بررسی مزیت رقابتی جهانی

کره جنوبی برای مقایسه مزیت رقابتی خود با سایر کشورها، صنایع خود را به دو دسته صنایع اثربخش و صنایع غیراثربخش تقسیم کرده است.^۱ صنایع اثربخش، از ۱) توانایی کاهش هزینه با بکارگیری امکانات داخلی و ۲) توانایی واردات محصولات مورد نیاز از طریق درآمد حاصل از صادرات و دریافت ارز خارجی برخوردار هستند. صنایع غیراثربخش نیز صناعی است که نتواند این توازن را در تجارت خود ایجاد کند (سینگ، ۱۹۸۹).

بر این اساس، مزیت رقابتی صنایع کره جنوبی با کشورهای آمریکا، اروپا، ژاپن و چین، بر اساس جدول‌های مقایسه‌ای ذیل تعیین شده است. زیرحوزه‌های مورد بررسی برای فرایند مزیت رقابتی عبارت است از: حوزه صنایع غذایی، حوزه صنایع پشتیبان، حوزه کالاهای سرمایه‌ای، حوزه کالاهای مصرفی بی‌دوام و حوزه کالاهای مصرفی بادوام.

با بررسی جدول‌های فوق، مشاهده می‌شود که کشورهای صنعتی آمریکا، ژاپن و اروپا از برتری نسبی در بخش‌های سرمایه‌بر، به ویژه در مواد مصرفی صنعتی و کالاهای سرمایه‌ای برخوردار هستند.

۱. انجمن تجارت خارجی کره به منظور محاسبه میزان مزیت رقابتی، از شاخصی به نام لافی استفاده کرده که با علامت f_{ik} نمایش داده می‌شود و میزان آن، از رابطه ذیل به دست می‌آید (لافی، ۱۹۹۲):

$$f_{ik} = y_{ik} - z_{ik}$$

در این رابطه

f_{ik} : میزان مزیت یا مزیتی بودن محصول

صادر شده k به کشور i

y_{ik} : میزان توازن در وابستگی به GDP

بوده و برابر است با،

$$y_{ik} = a(X_{ik} - M_{ik})/Y_i$$

z_{ik} : مقدار نوسان بوده و برابر است با

$$z_{ik} = g_{ik} * y_{ik}$$

a : مقدار ثابت برابر ۱۰۰۰

g_{ik} : اهمیت نسبی زنجیره تجارت یا

سهم کل تجارت $(X_{ik} + M_{ik})$ کالای k .

در کل تجارت $(X_i + M_i)$ کشور i

2. Singh

جدول (۵): مزیت رقابتی کره جنوبی نسبت به آمریکا

حوزه مورد بررسی	سال									
	۱۹۸۸	۱۹۸۹	۱۹۹۰	۱۹۹۱	۱۹۹۲	۱۹۹۳	۱۹۹۴	۱۹۹۵	۱۹۹۶	۱۹۹۷
غذایی	-۷.۶۲	-۸.۲۶	-۶.۴۰	-۴.۳۸	-۴.۳۷	-۳.۳۲	-۳.۴۷	-۵.۹۰	-۶.۲۳	-۴.۲۷
صنایع پشתיبان	-۳۱.۳۴	-۲۸.۲۱	-۲۴.۲۱	-۲۰.۸۹	-۱۵.۶۶	-۱۴.۸۸	-۱۲.۶۳	-۱۵.۳۸	-۱۳.۳۷	-۱۰.۶۸
کالاهای سرمایه‌ای	۰.۲۷	-۵.۲۸	-۳.۲۷	-۱.۵۲	-۳.۰۶	۰.۳۲	۱.۶۵	۱.۱۷	-۳.۷۷	-۳.۳۰
کالاهای مصرفی بی‌دوام	۳۲.۹۲	۳۳.۸۰	۲۸.۶۴	۲۰.۵۸	۱۴.۷۳	۱۰.۳۷	۷.۶۵	۴.۷۱	۳.۳۱	۳.۲۵
کالاهای مصرفی بادوام	۳۲.۰۶	۲۶.۵۶	۱۸.۶۸	۱۱.۹۵	۹.۴۳	۷	۵.۹۴	۳.۹۲	۲.۵۰	۱.۶۵

منبع: انجمن تجارت خارجی کره، ۱۹۹۷-۱۹۸۸

با توجه به نتایجی که انجمن تجارت خارجی کره بیان کرده است، این کشور بین سال‌های ۱۹۸۸ تا ۱۹۹۷، بیشترین مزیت رقابتی خود را با صنایع آمریکا، از کالاهای مصرفی به دست آورده است.

جدول (۶): مزیت رقابتی کره جنوبی نسبت به ژاپن

حوزه مورد بررسی	سال									
	۱۹۸۸	۱۹۸۹	۱۹۹۰	۱۹۹۱	۱۹۹۲	۱۹۹۳	۱۹۹۴	۱۹۹۵	۱۹۹۶	۱۹۹۷
غذایی	۹.۵۴	۸.۴۵	۶.۴۷	۵.۹۰	۵.۱۱	۴.۳۲	۴.۲۵	۳.۸۳	۳.۶۱	۲.۹۲
صنایع پشתיبان	-۱۷.۶۵	-۱۲.۷۳	-۱۱.۰۱	-۹.۵۵	-۹.۳۴	-۹.۴۴	-۹.۸۸	-۱۱.۰۶	-۷.۸۱	-۶.۳۳
کالاهای سرمایه‌ای	-۵۱.۱۰	-۴۵.۶۷	-۳۵.۹۰	-۳۸.۱۲	-۳۱.۴۳	-۳۰	-۳۲.۳۸	-۳۲.۱۴	-۲۸.۷۹	-۲۲.۹۵
کالاهای مصرفی بی‌دوام	۱۷.۷۶	۱۹.۹۶	۱۴.۰۹	۱۲.۵۲	۹.۷۱	۷.۸۱	۶.۸۵	۵.۱۶	۳.۹۰	۲.۰۹
کالاهای مصرفی بادوام	-۰.۳۰	۱.۸۸	۱.۸۳	۰.۹۹	۰.۷۰	۰.۸۲	۱.۶۷	۲.۱۷	۲.۳۹	۱.۴۸

منبع: انجمن تجارت خارجی کره، ۱۹۹۷-۱۹۸۸

نتایج حاصل از مزیت رقابتی کره جنوبی با ژاپن نشان می‌دهد که این کشور، علاوه بر مزیت رقابتی در کالاهای مصرفی، در مواد غذایی نیز از مزیت رقابتی نسبت به ژاپن برخوردار است.

جدول (۷): مزیت رقابتی کره جنوبی نسبت به اروپا

حوزه مورد بررسی	سال									
	۱۹۸۸	۱۹۸۹	۱۹۹۰	۱۹۹۱	۱۹۹۲	۱۹۹۳	۱۹۹۴	۱۹۹۵	۱۹۹۶	۱۹۹۷
غذایی	-۱.۳۶	-۰.۳۲	-۰.۶۱	-۰.۵۲	-۰.۳۸	-۰.۴۴	-۰.۷۷	-۱.۰۲	-۱.۳۴	-۱.۰۷
صنایع پشتیبان	-۱۶.۴۵	-۱۴.۰۵	-۱۲.۲۱	-۹.۸۸	-۷.۷۶	-۸.۸۴	-۹.۰۲	-۹.۳۶	-۹.۷۱	-۸.۵۳
کالاهای سرمایه‌ای	-۷.۰۹	-۶.۱۳	-۳.۲۸	-۳.۴۶	-۲.۹۳	-۰.۶۲	۰.۱۷	۵.۳۹	۱.۸۲	۶.۳۱
کالاهای مصرفی بی‌دوام	۱۵.۷۸	۱۲.۲۰	۱۱.۲۳	۹.۴۱	۵.۸۵	۲.۹۸	۱.۱۳	۰.۴۳	-۰.۲۳	-۰.۱۲
کالاهای مصرفی بادوام	۱۴.۹۱	۱۱.۹۶	۱۳.۳۰	۷.۵۵	۴.۹۲	۳.۹۶	۲.۶۵	۱.۸۵	۱.۶۲	۱.۴۳

منبع: انجمن تجارت خارجی کره، ۱۹۹۷-۱۹۸۸

کره در رقابت جدی با کشورهای اروپایی توانست از اواسط دهه ۹۰ میلادی، مزیت رقابتی خود را در کالاهای سرمایه‌ای نسبت به اروپا افزایش دهد. این کار در شرایطی انجام شده است که با توجه به گستردگی منطقه اروپا و شرایط جغرافیایی حاکم بر آن، مزیت رقابت کره در مواد غذایی رو به کاهش بوده و این وضعیت، به مرور تأثیر خود را در کالاهای مصرفی بدون دوام نیز نشان داده است.

جدول (۸): مزیت رقابتی کره جنوبی نسبت به چین

حوزه مورد بررسی	سال									
	۱۹۸۸	۱۹۸۹	۱۹۹۰	۱۹۹۱	۱۹۹۲	۱۹۹۳	۱۹۹۴	۱۹۹۵	۱۹۹۶	۱۹۹۷
غذایی	-	-	-۱.۵۳	-۲.۶۶	-۳.۱۰	-۲.۷۱	-۲.۴۸	-۰.۸۶	-۱.۲۰	-۱.۸۸
صنایع پشتیبان	-	-	-۶.۰۱	-۶.۱۹	-۰.۵۲	۲.۸۵	۲.۹۰	۳.۰۸	۶.۴۵	۷.۹۵
کالاهای سرمایه‌ای	-	-	۰.۳۷	۰.۳۸	۰.۷۵	۳.۶۳	۲.۶۱	۲.۸۸	۳.۷۲	۲.۹۱
کالاهای مصرفی بی‌دوام	-	-	-۰.۰۷	-۰.۱۶	-۰.۲۹	-۰.۳۲	-۰.۶۷	-۰.۸۱	-۰.۹۶	-۱.۰۵
کالاهای مصرفی بادوام	-	-	-۰.۱۲	-۰.۱۵	-۰.۱۸	-۰.۰۹	۰.۱۰	۰.۲۱	۰.۱۵	۰.۰۹

منبع: انجمن تجارت خارجی کره، ۱۹۹۷-۱۹۸۸

جدول (۹): سهم FDI کره در بخش‌های سرمایه‌بر و کاربر

بخش مورد بررسی	آمریکا		ژاپن		اروپا		چین	
	توزیع پروژه ^۱	حجم سرمایه	توزیع پروژه	حجم سرمایه	توزیع پروژه	حجم سرمایه	توزیع پروژه	حجم سرمایه
صنایع غذا و آشامیدنی‌ها	٪۶.۷۸	٪۱.۸۷	٪۱۶.۶۷	٪۱.۱۸	٪۴.۸۱	٪۲.۰۵	٪۷.۹۸	٪۵.۶۴
صنایع پارچه و البسه	٪۱۷.۱۱	٪۳.۸۲	٪۲.۷۸	٪۰.۰۸	٪۸.۵۶	٪۸.۲۳	٪۱۹.۸۷	٪۱۴.۵۲
صنایع چرم و کفش	٪۳.۸۳	٪۰.۵۰	٪۰	٪۰	٪۲.۶۷	٪۰.۶۵	٪۹.۱۱	٪۷.۰۴
صنایع چوب و اثاثه	٪۱.۷۷	٪۲.۳۹	٪۰	٪۰	٪۱.۰۷	٪۱.۳۴	٪۵.۰۳	٪۱.۷۱
صنایع کاغذ و چاپ	٪۳.۵۴	٪۱.۸۹	٪۲.۷۸	٪۰.۰۸	٪۰.۵۳	٪۰.۱۳	٪۱.۹۲	٪۱.۸۳
مجموع کل: بخش کاربر	٪۳۳.۰۳	٪۱۰.۴۷	٪۲۲.۲۳	٪۱.۳۴	٪۱۷.۶۴	٪۱۲.۴۰	٪۴۳.۹۱	٪۳۰.۷۴
صنایع پتروشیمی	٪۶.۷۸	٪۰.۸۳	٪۱۱.۱۱	٪۰.۳۳	٪۷.۴۹	٪۵.۷۹	٪۸.۳۱	٪۱۰.۹۵
صنایع غیرفلزی	٪۰.۵۹	٪۳.۶۰	٪۵.۵۶	٪۰.۶۲	٪۱.۰۷	٪۰.۸۰	٪۴.۰۷	٪۷.۰۸
صنایع فلزی پایه	٪۴.۱۳	٪۲۸.۵۲	٪۸.۳۳	٪۰.۹۱	٪۴.۸۱	٪۲.۷۱	٪۳.۸۴	٪۶.۶۸
صنایع فلزی ترکیبی	٪۳۱.۸۶	٪۴۶.۹۵	٪۴۱.۶۷	٪۹۶.۲۱	٪۴۸.۶۶	٪۷۱.۴۰	٪۱۶.۲۶	٪۲۶.۶۷
ماشین‌آلات و تجهیزات	٪۶.۱۹	٪۳.۱۳	٪۵.۵۶	٪۰.۵۴	٪۴.۸۱	٪۳.۴۵	٪۵.۴۳	٪۷.۵۲
مجموع کل: بخش سرمایه‌بر	٪۴۹.۵۶	٪۸۳.۰۳	٪۷۲.۲۳	٪۹۸.۶۱	٪۶۶.۸۴	٪۸۴.۱۵	٪۳۷.۹۱	٪۵۸.۹۰
سایر بخش‌های تولیدی	٪۱۷.۴۲	٪۶.۵۰	٪۵.۵۴	٪۰.۰۵	٪۱۵.۵۱	٪۳.۴۵	٪۱۸.۱۸	٪۱۰.۳۶
کل بخش تولید	٪۱۰۰	٪۱۰۰	٪۱۰۰	٪۱۰۰	٪۱۰۰	٪۱۰۰	٪۱۰۰	٪۱۰۰

منبع: فدراسیون بانک‌های کره، ۱۹۹۸

در جدول شماره (۹) نیز میزان FDI کره در کشورهای مذکور مشاهده می‌شود. سرمایه‌گذاری در حوزه فلزات آلیاژی در ژاپن، به بیشترین حد رسیده است، به گونه‌ای که ۹۶/۲۱٪ از سرمایه‌گذاری کره در ژاپن، به این بخش اختصاص یافته است. این وضعیت، بیانگر رابطه منفی بین مزیت نسبی و FDI خارجی کره است. تأکید کره بر بخش‌های سرمایه‌بر کشورهای مذکور، به ویژه فلزات آلیاژی که

۱. منظور از توزیع طرح، نسبت طرح‌ها/ قراردادهای کاری به کل طرح‌ها/ قراردادهای کاری است که در بخش مورد بررسی، اجرا شده است.

کره بیشترین سرمایه‌گذاری خارجی را در سه کشور آمریکا، اروپا و ژاپن داشته، سبب گردیده است تا در این حوزه، دچار زیان نسبی در مقایسه با کشورهای صنعتی گردد.

چین به عنوان یک کشور در حال توسعه که در بخش‌های کاربر از مزیت نسبی برخوردار است، توانست در فعالیت‌های تولیدی سطح پایین، مورد توجه بنگاه‌های کره قرار گیرد. صنایع سبک چین که حدود نیمی از FDI کره را به خود جذب کرده بود، سبب نزول برتری نسبی کره در این بخش شده است. به ویژه بیش از ۳۰٪ از طرح‌های FDI کره در چین، در دو بخش کاربر یعنی صنایع پارچه بافی، البسه و صنایع چرم و کفش بوده است.

• بررسی وضعیت انتقال فناوری

کشورهای خارجی همچنان منبع مهم تأمین‌کننده فناوری جدید برای کره محسوب می‌شود. شاخص‌های کنترلی فرایند انتقال فناوری، از طریق نسبت فناوری وارداتی به میزان FDI، واردات ماشین‌آلات و تجهیزات که فناوری جدید را شامل می‌شود، به دست می‌آید. با توجه به جدول (۱۰) مشاهده می‌گردد که به مرور زمان، واردات فناوری از انتقال FDI به کره پیشی گرفته و این ناشی از سیاست‌های حمایتی کره است که سبب کاهش جریان وارداتی FDI در دو دهه گذشته شده است.

جدول (۱۰): انتقال فناوری به کره در سال‌های ۱۹۶۲-۱۹۹۳

سال	فناوری وارداتی (TI)		سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی (FDI)		نسبت (TI/FDI)		واردات کالای سرمایه‌ای (KI)	
	پرداخت‌ها (د.م) [الف]	موارد [ب]	مبلغ (د.م) [ج]	موارد [د]	[ج]/[الف] %	[د]/[ب] %	مبلغ (د.م) [ه]	کل واردات [ه]
	۱۹۶۲-۶۶	۰.۸	۳۳	۴۷.۴	۳۹	۱.۷	۰.۸۵	۴۶۸
۱۹۶۷-۷۱	۲۰.۴	۲۸۵	۲۱۸.۶	۳۵۰	۹.۳	۰.۸۱	۲۲۶۸	۳۰.۸
۱۹۷۲-۷۶	۹۶.۵	۴۳۴	۸۷۹.۴	۸۵۱	۱۱	۰.۵۱	۸۱۰۶	۲۷.۳
۱۹۷۷-۸۱	۴۵۱.۴	۱۲۲۵	۷۲۰.۵	۲۴۴	۶۲.۷	۵.۰۲	۲۵۶۸۵	۲۷.۷
۱۹۸۲-۸۶	۱۱۸۴.۹	۲۰۷۸	۱۷۶۷.۵	۵۶۵	۶۷	۳.۶۸	۴۶۵۷۲	۳۲
۱۹۸۷-۹۱	۴۳۵۹.۴	۳۴۷۱	۵۶۳۴.۷	۱۶۲۲	۷۷.۴	۲.۱۴	۱۱۱۴۹۹	۳۶.۴
۱۹۹۲-۹۳	۱۷۹۷	۱۲۴۰	۱۹۳۸.۸	۵۶	۹۲.۷	۲.۴۶	۶۱۱۸۴	۳۷
کل	۷۹۱۰.۴	۸۷۶۶	۱۱۲۰۶.۹	۳۶۷۶.۶	۷۰.۵	۲.۳	۲۵۵۷۸۲	۳۳.۵

منبع: OECD، ۱۹۹۶

به هر حال، وقتی که ارزش کل سرمایه‌گذاری مورد بررسی قرار می‌گیرد، نسبت پرداخت‌ها رو به افزایش بوده و از ۱/۷٪ در دهه ۱۹۶۰ به ۹۲/۷٪ در سال ۱۹۹۳ رسیده است. این موضوع نشان می‌دهد که میزان انتقال فناوری بین فناوری وارداتی و FDI جذب شده، در سال‌های اخیر در حال تعادل است. مقدار واردات کالاهای سرمایه‌ای، که اغلب از فناوری‌های جدید شرکاء تجاری برخوردار است، نیز رو به افزایش بوده و از ۱۸/۹٪ در دهه ۱۹۶۰، به ۳۷٪ در سال ۱۹۹۳ رسیده است.

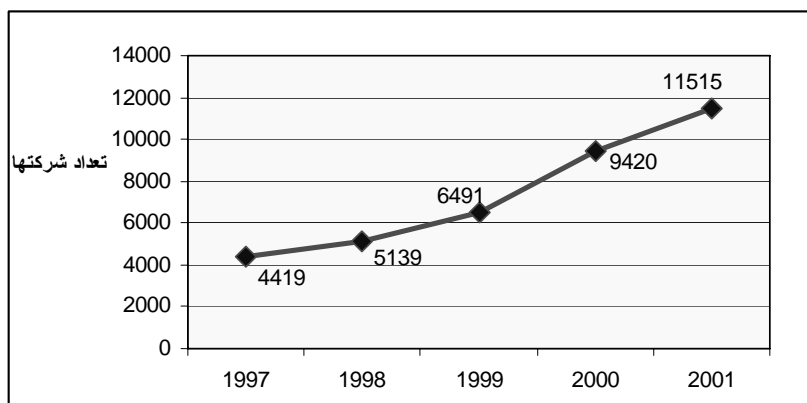
اقتصاد کره در سال‌های ۱۹۹۲ تا ۱۹۹۶، دچار تغییرات فراوانی شده و تحولات مذکور، سبب بروز بحران اقتصادی در کره جنوبی و کشورهای آسیای جنوب شرقی گردیده است. دولت کره برای مقابله با بحران، یکسان‌سازی فعالیت‌ها را مورد توجه قرار داد. با این روند، شرکت‌های کوچک مجبور به کناره‌گیری شدند و شرکت‌هایی که پشتوانه سرمایه‌ای قوی داشتند، توانستند موجب ثبات اقتصاد ملی این کشور گردند. ایجاد سیاست‌گذاری مناسب با بهره‌گیری از نتایج شاخص‌های فوق در تصمیم‌گیری و استفاده از سازوکارهای انگیزشی قوی به منظور توسعه

شاخص‌های کنترلی، سبب گردید تا اقتصاد بدهکار کره بعد از چهار سال (۱۹۹۲ تا ۱۹۹۶) بتواند در سال ۱۹۹۷، در سه حوزه توسعه یابد که عبارت است از: (۱) از بین رفتن فعالیت‌های غیررقابتی بنگاه‌های سرمایه‌گذار؛ (۲) گسترش سریع فعالیت‌های تجاری جدید؛ (۳) ورود تعداد فراوانی از شرکت‌های سرمایه‌گذار خارجی.

بر اساس گزارش سازمان همکاری‌ها و توسعه تجارت ملل متحد^۱، میزان سرمایه‌گذاری خارجی در کره نسبت به سال ۱۹۹۵، پنج برابر شده است. از این رو، تخمین زده می‌شود که سهم شرکت‌های سرمایه‌گذار خارجی در اقتصاد ملی کره، بعد از چند سال، ۳ تا ۴ برابر افزایش یابد.

همچنین بر اساس آماری که وزارت تجارت، صنعت و انرژی کره در سال ۲۰۰۱ بیان کرده است، میزان حضور شرکت‌های سرمایه‌گذار خارجی در این کشور، از ۴۴۱۹ شرکت در سال ۱۹۹۷، به ۱۱۵۱۵ شرکت در سال ۲۰۰۱ رسیده است که ۳ برابر رشد را نشان می‌دهد (نمودار ۲).

نمودار (۲): روند توسعه شرکت‌های سرمایه‌گذار خارجی در کره جنوبی

(منبع: وزارت تجارت، صنعت و انرژی کره، ۲۰۰۱)

بر اساس آمار این وزارتخانه، میزان سرمایه‌گذاری خارجی کشورها تا سال ۲۰۰۱، بر حسب میلیون دلار، به ترتیب برابر است با: آمریکا ۳۸۹۰، کانادا ۱۵۰۶، نیوزلند ۱۲۴۵، مالزی ۷۸۵، ژاپن ۷۷۲، آلمان ۴۹۵، انگلستان ۴۳۲ و فرانسه ۴۲۶.

1. UNCTAD

2. Ministry of Commerce, Industry and Energy (MOCIE)

از نکات قابل توجه و با اهمیت در دستیابی به این امر، می‌توان موارد ذیل را بیان کرد:

الف. توسعه تفکر اجتماعی درباره مفید بودن استفاده از سرمایه‌گذاری، چه از داخل به خارج و چه از خارج به داخل

ب. توسعه تفکر مدیریتی درباره جامع‌نگری فرایند سرمایه‌گذاری و حوزه‌ها/ فرایندهای تحت تأثیر آن

ج. انتخاب سازوکار علمی برای تعیین و اولویت‌بندی حوزه‌های تأثیرپذیر از سرمایه‌گذاری و تعیین شاخص‌های مناسب برای پایش آنها

د. ایجاد نظام جامع مستندسازی و اطلاع‌رسانی برای دستیابی به اطلاعات دقیق و مستدل در پایش شاخص‌های تعیین شده در زمان مناسب

ه. تدوین برنامه‌ای جامع به منظور افزایش میزان بهره‌برداری از فرایند سرمایه‌گذاری و تعیین دغدغه‌ها و مسائل ایجاد شده از طریق تحلیل مناسب شاخص‌های فرایندها یا حوزه‌ها

ز. تعریف مناسب طرح‌های بهبود به منظور اصلاح برنامه تدوین شده و توسعه سازوکار به کارگرفته شده.

منابع

- Amsden, A. (1989). *Asia's Next Giant: South Korea and Late Industrialization*. New York: Oxford University Press.
- Chen, J. R. & Yang, C. H. (1996). Industrial Hollowing or Industrial Restructuring: Experiences of the Republic of China in Foreign Direct Investment. *APO Productivity Journal*, Summer, 59-94 .
- Focus Korea's Foreign Investment (2002). 20(1). http://www.investinkorea.org/kti/jan_feb_02/economy/focus.htm.
- Kim, J. D. & Wang, Y. J. (1996). Toward Liberalization of International Direct Investment in Korea: Retrospects and Prospects. *Korea Institute for International Economic Policy Working Paper No, 9602*.
- Kim, S. J. (1998). Effects of Outward Foreign Direct Investment on Home Country Performance: Evidence from Korea. *Korea Development Institute Working Paper No, 9804*.

- Korea Foreign Trade Association (annual). (1989, 1991, 1992, 1995, 1997, 1998). *The Statistics of Foreign Trade*.
- Lafay, G. (1992). The Measurement of Revealed Comparative Advantages. In M. G. Dagenais & P. A. Muet (eds) *International Trade Modelling* (209-234).
- Lindauer, D. L., Kim, J. G., Lee, J. W., Lim, H. S., Son, J. Y., & Vogel, E. F. (1997). *The Strains of Economic Growth: Labor Unrest and Social Dissatisfaction in Korea*. Cambridge, Mass: Harvard University Press.
- Ministry of Science and Technology. <http://203.230.61.4>, 1999.
- National Statistical Office of the Republic of Korea. (1997). *Major Statistics of Korean Economy*. Seoul: National Statistical Office.
- OECD. (1996). *Review of National Science and Technology Policy: Republic of Korea*.
- OECD. (1998). *International Direct Investment Statistics Yearbook*.
- Singh, A. (1989). Third World Competition and De-industrialization in Advanced Countries. *Cambridge Journal of Economics*, 13, 113-116.
- Tcha, M.J. (1998) 'Labour disputes and direct foreign investment: the experience of Korea in transition', *Economic Development and Cultural Change*, 46, 305-27.
- The Bank of Korea. (1998). *Economic Statistics Yearbook*. Seoul: National Statistical Office.
- The Korea Federation of Banks. (1998). *Overseas Direct Investment Statistics Yearbook*. Seoul: National Statistical Office.
- The Korean Statistical Association. (1990, 1995, 1997). *Report on Mining and Manufacturing Survey*.